

Μαρτυρία Κυριακούς Σωτήρη

(Κατάθεση που δόθηκε στις αστυνομικές αρχές της Δημοκρατίας στις 17 Φεβρουαρίου 1975. Η Κ. Σωτήρη ήταν από την Κυθρέα.)

Είμαι παντρεμένη με τον Σωτήρη Κωνσταντίνου από την Κυθρέα, όπου και διέμενα μέχρι την ημέραν που ήλθαν οι Τούρκοι, τες 15.8.1975. Όταν ήλθαν οι Τούρκοι στο χωριό, μας εσουνάξαν και επήραν μας στο Νέον Χωριόν Κυθρέας, τζιαι μετά την άλλην ημέραν, τες 16.8.1975 και ώραν 4 το δειλι, μας αφήσαν και μας είπαν τζιαι επήαμεν στα σπίτια μας.

Μετά από πέντε μέρες ήρθαν πάλιν και μας επιάσαν και επήραν μας μαζί με τον άντραν μου και πολλούς άλλους εις την Βώνην. Τζιαι εβάλαν τους ανθρώπους μέσα στην εκκλησιάν τζιαι εμάς μας εβάλαν στα σχολεία της Βώνης.

Μόλις επιστρέψαμεν που το Νέον Χωριό ηύρα την αδελφήν μου, ονόματι Ελένη Παύλου, ηλικίας ογδόντα ετών, να είναι πεξούμενη μέσα στην αυλήν του σπιτιού της. Λίγο πιο πάνω ήταν η Χατζημερόπη Χατζηχριστοδούλου και τούτη ογδόντα χρονών, και ήταν και αυτή πεξούμενη και πεδαμένη. Πιο πάνω ήταν ο χωριανός μου ο Χατζηκώστας Νικολάου, ογδόντα χρονών, πεξούμενος και πεδαμένος. Επιάσαμεν τους τρεις πεδαμένους και τους εδάψαμεν στην αυλήν της εκκλησιάς της Κυθρέας.

Μέσα στο σχολείον της Βώνης είμαστε καμιάν τετρακοσιάν άτομα. Πολλές γυναίκες επάνναν τες και έπαιρναν τες εις τα σπίτια για να τα καθαρίσουν. Εμείναμεν μέσα στο σχολείον για λίες ημέρες και μετά εχωρίσαν μας εμάς τες μεγάλες γεναιίτζες τζιαι εβάλαν μας εις τα τριγύρω σπίτια του σχολείου.

Όσο ευρισκόμαστεν εγκλωβισμένες δεν είδα τίποτε σκοτωμούς ή άλλες ατιμίες.

* * *

Μαρτυρία Σωτήρη Γεωργίου Τουρουρού

(Κατάθεση που δόθηκε στις αστυνομικές αρχές της Δημοκρατίας στις 30 Ιανουαρίου 1975. Ο Σ. Γ. Τουρουρού ήταν από Παλαίκυδρο και το 1974 ήταν 15 ετών.)

Κατάγομαι από το Παλαίκυδρο, όπου και εκατοικούσα με τους γονείς μου και τα εννέα αδέλφια μου, ήτοι μίαν αδελφήν και οκτώ αδελφούς μέχρι τις 16.8.1974, ότε ήλθαν εις το χωριόν μας οι Τούρκοι. Ο πατέρας μου ονομάζεται Γεώργιος Κωστή Τουρουρού και η μητέρα μου Ουρανία Γεωργίου Τουρουρού. Αδέλφια μου είναι ο Αντωνάκης, 21 ετών, Ειρήνη, 20 ετών, Παναγιώτης, 18 ετών, Ανδρέας, 17 ετών, Κωστής, 13 ετών, Νίκος, 12 ετών, Βαρνάβας, 9 ετών, Παντελάκης, 7 ετών και Κυριάκος, 5 ετών.

Στις 16.8.1974, ότε ήλθαν οι Τούρκοι εις το χωριόν μας, εγώ μαζί με τον αδελφόν μου Ανδρέαν είμαστε στο σπίτι μας. Οι υπόλοιποι της οικογενείας μας ήταν εις το σχολείον του χωριού. Οι Τούρκοι εμάζεψαν όλους τους χωριανούς

μου και μας μετέφεραν εις το σχολείον του χωριού. Εις το σχολείον του χωριού μας υπήρχαν και ορισμένοι κάτοικοι από τα περίξ χωριά. Δεν θυμάμαι ποιοι ήσαν, αλλά ήσαν αρκετοί. Εις το σχολείον εμείναμεν μέχρι την άλλην ημέραν, όπου οι Τούρκοι μας επέτρεψαν και επήγαμεν εις τα σπίτια μας.

Όταν ήμουν εις το χωριό είδα τους εξής χωριανούς μου σκοτωμένους από τους Τούρκους:

1) Ανδρέαν Σουππουρήν, 40 ετών περίπου, κτηνοτρόφος, 2) Την σύζυγόν του Αρετήν Σουππουρή, 37 ετών περίπου, 3) Τον υιόν της Γιαννάκην, 8-9 ετών περίπου, 4) Την κόρην του Τζιούλιαν, 3 χρονών, 5) Μιχαήλ Γιαννάκην, 35 χρονών, καφετζήν, 6) Χριστίνα Γιαννάκη, μήτηρ του, 65 χρονών περίπου, 7) Σωτήραν Γεωργίου, 30 χρονών περίπου, 8) Το μικρόν της, δεν ξέρω το όνομά του, ήτο βρέφος.

Άκουσα ότι εσκοτώσαν κι άλλους, αλλά δεν τους είδα σκοτωμένους, ούτε ξέρω ποιοι είναι.

Στις 21.8.1974 μας μετέφερον εις την Βώνην, όλους τους χωριανούς. Τους άνδρες μας έβαλαν μέσα εις την εκκλησίαν του χωριού, ενώ τις γυναίκες και τα παιδιά τα έβαλαν μέσα εις το σχολείον. Την ίδιαν νύκταν, δηλαδή την 21.8.1974, ήρθαν οι Τούρκοι με τα κλεφτοφάναρα εις την εκκλησίαν, θα ήτο περίπου μεσάνυκτα και, αφού εμπήκαν μέσα εις την εκκλησίαν, επιάσαν τον πατέραν μου Γεώργιον Τουρουρού, τον δειόν μου Ανδρέαν Σταύρου, 35 χρονών περίπου, από το Παλαίκυδρο, τον Γεώργιον Λοΐζου, 40 χρονών περίπου, εργάτην, τον Ανδρέαν Αντζουλήν, 55 ετών, άεργον, και τους δύο από το Παλαίκυδρο και κάποιον από την Συρκανιάν, του οποίου το όνομα δεν γνωρίζω. Οι Τούρκοι μετέφεραν τους ανωτέρω εις άγνωστον μέρος και από τότε δεν τους είδα, ούτε έμαδα νέα τους.

Όσον αφορά τον αδελφόν μου, Παναγιώτην Τουρουρού, ο οποίος είναι αγνοούμενος, ούτος ήτο στρατιώτης και το τάγμα του ήτο εις την Βώνην. Πρέπει να τον επιάσαν οι Τούρκοι από την Βώνην.

Τα άλλα μέλη της οικογενείας μου, δηλαδή η μητέρα μου και τα επτά αδέρφια μου ευρίσκονται εις τον καταυλισμόν του «Σταυρού». Ο αδελφός μου Αντωνάκης ευρίσκεται εις Αθήνας όπου σπουδάζει.

Μέχρι της στιγμής δεν γνωρίζω πού ευρίσκονται ο πατέρας μου και ο αδελφός μου, ούτε οι άλλοι τέσσερις, οίτινες συνελήφθησαν εις την εκκλησίαν της Βώνης την 21.8.1974. Τον πατέραν μου και τους άλλους από την εκκλησίαν τους έπιασεν ο (...) από την Επηχώ, ηλικίας 40 περίπου χρονών, μαζί με άλλους Τουρκοκύπριους τους οποίους δεν γνωρίζω. Από αυτούς που μας έγλειπαν γνωρίζω τον (...) από την Επηχώ και τον (...) από την Επηχώ, 35 χρονών περίπου, τον (...) από την Βατυλήν και κάποιον άλλον (...).

Κατά την διάρκειαν της κρατήσεώς μας εις την Βώνην οι Τούρκοι μας εκακομεταχειρίζοντο. Στις 15.11.1974 μας απέλυσαν μέσω των Ηνωμένων Εθνών.